

MAGYAR HELSINKI BIZOTTSÁG

2014. ÉVI

KÖZHASZNÚSÁGI BESZÁMOLÓ SZÖVEGES MELLÉKLETE

Az emberi jogok tiszteletben tartása a rendvédelmi szervek és az igazságszolgáltatás gyakorlatában

Az ember kiszolgáltatottnak érezheti magát az állam rendvédelmi szerveivel szemben. A Helsinki Bizottság ebben az egyenlőtlen viszonyban nyújt támogatást: jogi tanácsot, jogi képviseletet biztosítunk, rendszeresen látogatunk fogvatartási intézményekbe, valamint szakmai javaslatainkkal igyekszünk javítani a rendőrséggel és a büntetés-végrehajtással kapcsolatba kerülők jogérvényesítési lehetőségein. Ezáltal átláthatóbbá válhatnak e zárt intézmények, csökken az állampolgárok kiszolgáltatottsága.

➤ **A romák törvény előtti egyenlősége a bírósági eljárásokban és a büntetés-végrehajtásban**

A projekt célja a romák elleni hátrányos megkülönböztetés feltérképezése és a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem az előzetes letartóztatás, a büntetés-kiszabás, illetve a büntetés-végrehajtás kapcsán. 2014-ben bírósági iratok kérdőíven alapuló elemzésével vizsgáltuk, hogy kimutatható-e etnikai hovatartozáson alapuló megkülönböztetés a büntető igazságszolgáltatásban. A kutatás eredményeit egy szakmai konferencián mutattuk be, illetve egy kutatási jelentésben publikáltuk. Emellett a büntetés-végrehajtási intézetek állományának részvételével végeztünk fókuszcsoporthozos vizsgálatot, valamint készítettünk egy útmutatót, amely a hátrányos megkülönböztetés megelőzésének, kezelésének egyes módszereit mutatja be a büntetés-végrehajtás tekintetében.

Támogató: Budapesti Nyílt Társadalom Intézet Alapítvány

<http://helsinki.hu/a-romak-torveny-elotti-egyenlosege-a-birosagi-eljarasokban-es-a-buntetes-vegrehajtasban-2010-2014>

http://helsinki.hu/wp-content/uploads/MHB_Utolsok_az_egyenlok_kozott_2014.pdf

➤ **Tisztességes eljáráshoz való jog a büntetés-végrehajtási intézetek fegyelmi eljárásaiban**

A projekt célja a fogvatartottak elleni fegyelmi eljárásokra vonatkozó szabályozás hiányosságainak és a gyakorlatban felmerülő problémáknak a feltérképezése, valamint ajánlások megfogalmazása a tisztességes eljárás követelményének érvényesülése érdekében. A projekt keretében 2014-ben interjúk készítésére került sor bv. bírókkal, emellett a Magyar Helsinki Bizottság a kutatási eredményeket egy szakmai kerekasztalon vitatta meg az érintettekkel, és egy kutatási jelentésben hozta nyilvánosságra, vonatkozó javaslataival együtt.

Támogató: Nyílt Társadalom Alapítványok Hálózata

<http://helsinki.hu/tisztesseges-eljarashoz-valo-jog-a-buntetes-vegrehajtasi-intezetek-fegyelmi-eljarasaiban-2012-2014>
http://helsinki.hu/wp-content/uploads/MHB_Fegyelmi_eljarasok_-a_buntetes-vegrehajtásban_2014.pdf

➤ **Az OPCAT-nak megfelelő jogi szabályozás előmozdítása**

2014-ben a projekt keretében az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága számára készültek beadványok az Emberi Jogok Európai Bírósága egyes ítéleteinek végrehajtásával kapcsolatban.

Támogató: Budapesti Nyílt Társadalom Intézet Alapítvány

<http://helsinki.hu/beadvany-az-europa-tanacsnak-a-bv-intezetek-tulzsufoltsagarol>
<http://helsinki.hu/pilot-eljaras-a-bortonok-tulzsufoltsaga-miatt>

➤ **Az előzetes letartóztatás reformja Közép-Kelet Európában és a volt szovjet tagállamokban, jó gyakorlatok bemutatás**

A projekt legfőbb tevékenysége az előzetes letartóztatás közép-európai és poszt-szovjet térségbeli szabályozásának és gyakorlatának áttekintése, közös problémák meghatározása, javaslatok kidolgozása, 17 ország civil szervezeteivel együttműködve.

Támogató: Budapesti Nyílt Társadalom Intézet Alapítvány

➤ **Az előzetes letartóztatás gyakorlata: az alternatív kényszerintézkedések és a bírói gyakorlat vizsgálata**

A Fair Trials International által koordinált nemzetközi kutatási projekt célja az előzetes letartóztatással kapcsolatos bírói döntéshozatal minőségének vizsgálata tíz európai uniós tagállamban. A projekt keretében a Magyar Helsinki Bizottság 2014-ben összefoglaló anyagot készített a témában (áttekintve a jogszabályi környezetet, a statisztikai adatokat és az eddigi kutatási tapasztalatokat), emellett védőügyvédek körében végzett kérdőíves felmérést, és előkészítette a további kutatási tevékenységeket.

Támogató: Európai Bizottság - Fair Trials International (FTI)

<http://helsinki.hu/az-elozetes-letartoztatasi-gyakorlata-az-alternativ-kenyszerintezkedesek-es-a-biroi-donteshozatal-vizsgalata-2014-2015>

➤ **A szabadáguktól megfosztott gyermekek helyzete Kelet-Közép Európában**

A Bolgár Helsinki Bizottsággal közös regionális projekt célja, hogy vizsgálja a fogvatartott, javítóintézeti nevelésre utalt, a speciális gyermekotthonokban elhelyezett gyermekek helyzetét a résztvevő országokban. 2014-ben megfigyelő látogatásokat tettünk azokban az intézményekben, ahol gyermekeket tartanak, illetve tarthatnak fogva. A tapasztalatokat szeptemberben egy workshopon osztottuk meg a döntéshozókkal, szakemberekkel. Decemberben egy budapesti konferencián vitattuk meg a gyermekek fogvatartásával kapcsolatos legsúlyosabb problémákat, és közös megoldási javaslatot igyekeztek kidolgozni. A kutatások és a látogatások tapasztalatait egy tanulmányban összegeztük, mely angol nyelven a Bolgár Helsinki Bizottság kiadásában jelenik meg.

Támogató: Európai Bizottság JUST/2011-2012/FRC/AG

<http://helsinki.hu/szabadsaguktol-megfosztott-gyerekek-kelet-kozep-europaban-2>

➤ **Jogalkalmazók képzése az "Ütemterv" irányelvekről**

A Fair Trials International által koordinált projekt fő célja, hogy az EU tagállamaiban gyakorló ügyvédek számára biztosítson képzést a büntetőeljárás jogosítványokra vonatkozó, közös minimumszabályokat rögzítő európai uniós irányelvek hatékony alkalmazásáról. A projekt keretein belül képzési anyag kidolgozására és képzések lebonyolítására kerül sor. A Magyar Helsinki Bizottság részt vesz a képzési anyagok fejlesztésében, a képzés résztvevőinek kiválasztásában, valamint felelős a Budapesten 2015-ben megrendezésre kerülő, kétnapos képzés megszervezéséért, melyen 40 magyar, horvát, holland és szlovén ügyvéd vehet részt.

Támogató: Európai Bizottság

<http://helsinki.hu/ugvedek-kepzes-ez-utemterv-iranyelvekrol-2014-2015>

A menedékhez való jog

A menedékkérés jogának tiszteletben tartása és a menekültek befogadásának kötelezettsége számos nemzetközi emberi jogi dokumentumban rögzített alapelv, mely az európai civilizáció szerves részét képezi. A Magyar Helsinki Bizottság az ENSZ Menekültügyi Főbiztosság (UNHCR) partnere. Ingyenes jogi segítséget nyújtunk a Magyarországra érkező menedékkérők számára és igyekszünk elősegíteni a nemzetközi védelemre szoruló személyek (menekültek, hontalanok, stb.) hozzáférését a védelmet biztosító eljárásokhoz. Jogvédő és képzési tevékenységünk célja, hogy a menedékjogi eljárás magas színvonalú és emberi jogi szemléletű legyen Magyarországon és az Európai Unióban egyaránt. Szervezetünk működteti a világon egyedülálló internetes menedékjogi tananyagot, a Refugee Law Readert, továbbá nemzetközi szinten törekszik a hontalanok jogainak képviselésére.

➤ **Szakmai eszmecsere, érdekérvényesítés és képzés az őrizet alternatíváinak európai megvalósításáért (MADE-REAL)**

Az Európai Menekültügyi Tanács (ECRE) által koordinált projekt célja, hogy előmozdítsa a menekültügyi őrizet alternatíváinak alkalmazását az uniós tagállamokban, e körben feltárja a példaértékű gyakorlatokat és a különösen problémásnak ítélt gyakorlatú országok számára testreszabott képzési anyagot dolgozzon ki.

Támogató: Európai Bizottság HOME/2012/ERFX/CA/4020

<http://helsinki.hu/en/made-real-project-on-the-alternatives-to-detention>

➤ **Kínzásátúlélők multidiszciplináris támogatása**

A Cordelia Alapítvány által koordinált magyar-bolgár projekt célja, hogy mindkét országban a kínzásáldozat menedékkérők a lehető leghamarabb hozzáférjenek a szakszerű jogi, pszicho-szociális és orvosi segítséghez, valamint az őket megillető nemzetközi védelemhez és rehabilitációs szolgáltatásokhoz; csökkenjen a kínzásáldozatok fogvatartása; továbbá hogy kialakuljon a multidiszciplináris segítségnyújtás példaértékű módszertana.

Támogató: Európai Bizottság

➤ **Fenntartható menedékjogi oktatással a menekültek hatékonyabb védelméért**

A projekt célja, hogy fejlessze a hozzáférést a magas színvonalú menedékjogi oktatáshoz Latin-Amerikában, a Közel-keleten és Észak-Afrikában, valamint a szovjet utódállamokban, a Refugee Law Reader és a jogklinika módszertan segítségével. A Refugee Law Reader orosz nyelvű kiadásának megjelentetése, a négy nyelvű jogklinika módszertanról szóló kiadvány terjesztése, a 2013 decemberében tartott globális nyitókurzus.

Támogató: ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR)

www.refugeelawreader.org

➤ **Európai együttműködési hálózat a Dublin II. rendelet alkalmazásának elősegítésére**

A francia Forum Réfugiés által szervezett projekt célja a dublini eljárás hatálya alatt álló menedékkérők eseteinek figyelemmel kísérése, majd partner szervezetek tájékoztatása. A projekt keretében jogeset-adatbázis felállítása, Dublini Rendelet online tananyag valamint Dublin II. keretében benyújtott kérelmek összehasonlító jelentés elkészítése.

Támogató: Európai Bizottság

www.dublin-project.eu

➤ **A védelem szereplői és a Belső Védelmi Alternatíva alkalmazása**

A Menekültek és Száműzöttek Európai Tanácsa (ECRE) által koordinált projekt célja, hogy a védelem és belső védelmi alternatíva témájában végzett kutatás alapján bemutassa e koncepciók gyakorlati alkalmazását (és a kapcsolódó problémákat) a tagállami gyakorlatban, és egyúttal képzési anyagokat és módszertant dolgozzon ki. A Magyar Helsinki Bizottság által rendezett közép-európai regionális konferencia és továbbképzés, állami, civil, bíró és ENSZ-es szakértők részvételével a régió több országából, az "APAIPA" projekt kutatási eredményeinek alapján.

Támogató: Európai Bizottság, Európai Menekültügyi Alap Közösségi Akciók

<http://helsinki.hu/a-vedelem-es-belső-vedelmi-alternatíva-az-eu-ban-apaipa>
<http://helsinki.hu/belső-vedelmi-alternatíva-kutatási-jelentes>

➤ **Jogi tanácsadás fogvatartott és dublini eljárásban résztvevő menedékkérők számára**

A projekt célja, hogy a jellemzően nyugat-európai országokból, dublini eljárás keretében visszaadott menedékkérők védelemhez való hozzáférését elősegítse.

Támogató: Pro Asyl

➤ **Európai Menedékjogi Adatbázis**

Az Ír Menekülttanács által koordinált projekt célja, hogy 17 uniós tagállam bírósági esetjogán keresztül vizsgálja a közös európai menekültügyi joganyag gyakorlati alkalmazását és egy nyilvánosan elérhető adatbázisban tegye elérhetővé a szakemberek számára az iránymutató döntéseket. A Bizottság a Magyarországra és Szlovéniára vonatkozó információk szolgáltatásáért felel.

Európai Bizottság

<http://helsinki.hu/europai-menekultugyi-adatbazis-edal>
<http://www.asylumlawdatabase.eu/en>

➤ **Menekültügyi Információs Adatbázis**

A Menekültek és Száműzöttek Európai Tanácsa (ECRE) által koordinált projekt célja, hogy objektív és naprakész információt biztosítson az egyes uniós tagállamok menekültügyi rendszereinek működéséről.

Támogató: Európai Integrációs és Migrációs Program (EPIM)

www.asylumineurope.org

➤ **Menedékkérők hatékony jogvédelme és a védelemhez való hozzáférés vizsgálata**

A projekt célja, hogy a Magyarországra érkező, nemzetközi védelemre szoruló külföldiek színvonalas és ingyenes jogi segítségnyújtáshoz, illetve az ügyüket illetően naprakész és érthető információkhoz jussanak.

A Magyar Helsinki Bizottság az országban az egyetlen civil szervezet, amely magas szakmai színvonalon rendszeres, ingyenes jogi segítséget nyújt a rendőrségi őrzött szállásokon (Nyírbátor, Kiskunhalas, Győr, Repülőtéri Rendőri Igazgatóság), valamint a BAH nyitott befogadó állomásain (Debrecen, Bicske, Vámoszabadi) és őrzött befogadó központjaiban (Békéscsaba, Nyírbátor, Debrecen) tartózkodó külföldi állampolgároknak. Jogász és ügyvéd kollégáink a menedékjogi eljárás közigazgatási és bírósági felülvizsgálati szakában is ingyenesen képviselik a menedékkérőket.

Támogató: ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR)

➤ **Jogi segítség kínzásáldozat menedékkérőknek**

A projekt célja, hogy a Magyarországon menedéket kérő kínzásáldozatok a lehető leghamarabb hozzáférjenek a szakszerű jogi segítséghez és az őket megillető nemzetközi védelemhez.

Támogató: ENSZ Kínzásáldozatok Önkéntes Pénzalapja

➤ **Médiaszakemberek képzése a befogadó társadalomért**

A projekt célja, hogy feltárja és javítsa a magyar sajtóban megjelenő "migránsképet", leküzdje az ott megjelenő negatív sztereotípiákat, javítsa az újságírók tájékozottságát, valamint hogy fenntartható modellt dolgozzon ki a migrációs újságírás színvonalas egyetemi oktatására.

Támogató: Európai Integrációs Alap / Belügyminisztérium

<http://helsinki.hu/kulfoldiek-magyarorszagon-kisokos-ujsgiroknak-a-helsinki-bizottsagtol>

<http://helsinki.hu/panik-a-sotetben-migransok-a-magyar-mediaban>

➤ **Uniói szintű hozzáférés az objektív szavahihetőség-vizsgálathoz szükséges tudásanyaghoz (CREDO)**

A kezdeményezés célja, hogy kutatás és képzés segítségével javítsa a szavahihetőség vizsgálatának objektivitását és minőségét az Európai Unióban, és e célra innovatív és fenntartható képzési módszereket dolgozzon ki.

Támogató: Európai Bizottság, Európai Menekültügyi Alap Közösségi Akciók

<http://helsinki.hu/en/building-credibility-supporting-eu-wide-access-to-know-how-on-objective-credibility-assessment>

<http://helsinki.hu/en/hhc-multidisciplinary-manual-on-credibility-assessment-%E2%80%93-second-volume>

➤ **Hozzáférés a védelemhez: egy emberi jog**

Az Olasz Menekülttanács által koordinált nemzetközi projekt célja, hogy javítsa a menedékkérők hozzáférését az Európai Unió területéhez és a menedékjogi eljáráshoz elsősorban az Unió egyes külső határral rendelkező tagállamaiban

Támogató: Európai Integrációs és Migrációs Program (EPIM)

<http://helsinki.hu/en/access-to-protection-a-human-right>
http://helsinki.hu/wp-content/uploads/Menedekkerok-hozzaferese-a-vedelemhez_2014.pdf

A jogállam védelme

Abban az államban szabadok a polgárok, ahol a döntéseik következményei előre kiszámíthatóak, ahol világos, átlátható szabályok vonatkoznak nemcsak az egyénre, hanem az állami szervekre is. Ahol tudják, mit vár el tőlük az állam, de tudják azt is, mit várhatnak el ők az államtól. Ezért fontos, hogy a magyar demokrácia jogállamként működjön, s ezért lépünk fel a jogállamiság védelme érdekében. Így többek között 2013-ban is folytattuk együttműködésünket a Társaság a Szabadságjogokért és az Eötvös Károly Közpolitikai Intézettel a "Jogállamvédők" projekt keretében a jogállam alapértékeinek hatékony védelmére.

➤ **"Jogállamvédők" - civil szervezetek együttműködése a jogállam alapértékeinek hatékony védelméért**

A projekt célja a demokratikus struktúrák lebontása elleni küzdelem az új alkotmányos rendszer működésének és további átalakításának figyelemmel kísérése, valamint a jogalkotási lépések és kormányzati intézkedések értékelése révén, különös tekintettel a választásokra. A projektben részt vevő civil szervezetek célja emellett a feltárt visszasságok orvosolása, hazai és nemzetközi fórumok előtt stratégiai perek indításával, illetve egyéb jogi eszközökkel. A releváns nemzetközi szervezetek a jogállamiságot érintő fejleményekről való tájékoztatása mellett a projekt a közvélemény figyelmét is fel kívánja hívni az emberi jogok és a demokratikus értékek fontosságára.

Támogató: Nyílt Társadalom Alapítványok Hálózata, Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe

<http://helsinki.hu/kategoria/jogallamisag/hirek-jogallamisag>

A szervezet fenntarthatóságának fejlesztése

➤ **HELSINKI 25: A HHC adománygyűjtési kapacitásának fejlesztése**

A projekt célja a Helsinki Bizottság online és offline adományszerző, jövedelemgeneráló és bázisépítő kapacitásának fejlesztése.

Támogató: Nyílt Társadalom Alapítványok Hálózata

<http://www.tamogass.helsinki.hu/>
<http://helsinki25.hu/>

Budapest, 2015. április 30.

dr. Kádár András Kristóf és dr. Pardavi Márta
társelnökök, Magyar Helsinki Bizottság